Maa- ja metsätalousministeriö NEUVOSTORAPORTTI MMM2016-00114

RO Rönty Osmo, Heinonen Kirsi(UM), Ollila Jyri(UM) 16.02.2016

Asia
Maatalous- ja kalastuneuvosto 15.2.2016

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 15.02.2016

Alankomaat esitteli neuvostolle puheenjohtajakautensa ohjelman.

Ehdotuksesta ulkoisten kalastuslaivastojen kalastusoikeuksista käytiin laaja alustava keskustelukierros. Jäsenmaat näkivät asiassa vielä paljon keskusteltavaa, mutta kommentit olivat maltillisempia kuin työryhmätasolla. Puheenjohtaja pyrkii neuvoston yleisnäkemykseen vielä oman pj-kautensa aikana.

Aloite eläinten hyvinvoinnin parantamiseen keskittyvästä EU:n laajuisesta foorumista sai jäsenmailta laajaa kannatusta. Samalla kuitenkin muistutettiin, että paras keino eläinten hyvinvoinnin lisäämiseksi on se, että kaikki jäsenmaat panevat toimeen eläinten hyvinvointia koskevan nykyisen lainsäädännön.

Neuvosto sai komissiolta tilannekatsauksen kansainvälisistä maataloustuotteiden kauppaneuvotteluista. Komissio lupasi tehdä puolen vuoden kuluessa neuvotteluista kattavan vaikutusanalyysin, jotta saadaan selville kokonaiskuva neuvotteluiden vaikutuksista EU:n maataloussektorille.

Luonnos maatalousalan pitkäaikaiseksi tutkimusstrategiaksi sai jäsenmailta myönteisen vastaanoton.

Muissa asioissa esillä olivat mikrobilääkeresistenssi ja afrikkalainen sikarutto.

Keskustelu maataloustuotteiden vaikeasta markkinatilanteesta käytiin neuvoston kokouksen yhteydessä järjestetyllä ministerilounaalla. Jäsenmaiden ehdotukset toimenpiteiksi kootaan helmikuun loppuun mennessä ja asiaan palataan 14.3 maatalousneuvostossa päätöksentekoa varten.

1. Esityslistaehdotuksen hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 5839/16 mukaisena.

2. A-kohtien luettelon hyväksyminen (muut kuin lainsäädäntöasiat)
5951/16

A-kohdat hyväksyttiin.

3. Puheenjohtajavaltion työohjelma

PJ esitteli ohjelman. Sekä maatalous että kalastus ovat tärkeitä ruokaturvan kannalta. Keskeinen prioriteetti on yhteisen maatalouspolitiikan yksinkertaistaminen. Lisäksi aloitetaan keskustelu vuoden 2020 jälkeisestä yhteisestä maatalouspolitiikasta. Esiin nostetaan ilmastoälykäs maatalous sekä ruokahävikin vähentäminen läpi elintarvikeketjun. Maatalouden markkinatilannetta seurataan ja käydään keskustelua alkutuottajien asemasta elintarvikeketjussa. Luomuasetuksesta pyritään poliittiseen yhteisymmärrykseen.

Mikrobilääkeresistenssin torjuminen on tärkeä teema, jossa tarvitaan yhteistyötä maatalous- ja terveysministereiden välillä. Esillä ovat myös patenttilainsäädäntöön ja kasvinjalostajanoikeuslainsäädäntöön liittyvät ongelmakohdat ja metsäasioissa laittoman puutavaran kauppa.

Kalastuspolitiikassa on keskeistä kalastuksen kestävyyden parantaminen, mihin liittyy mm. monivuotisten hoitosuunnitelmien viimeistely. Lisäksi Alankomaat pyrkii laajentamaan purkamisvelvoitetta ruokahävikin estämiseksi.

Komissaari Vella tuki puheenjohtajan ohjelmaa. Mikrobilääkeresistenssin torjumisessa tulisi tehdä neuvoston päätelmät.

Puheenjohtaja torjui Puolan pyynnön käsitellä vuoden 2020 jälkeistä yhteistä maatalouspolitiikkaa neuvoston varsinaisessa kokouksessa. Keskustelu käydään touko-kesäkuun vaihteessa neuvoston epävirallisessa kokouksessa.

4. Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ulkoisten kalastuslaivastojen kestävästä hallinnoinnista ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1006/2008 kumoamisesta
15262/15 + COR 1 + REV 1 + ADD 1 + ADD 2, 5609/16

Komissaari Vella viittasi taannoin uudistettuun yhteiseen kalastuspolitiikkaan, joka nyt heijastuu myös tässä ehdotuksessa. Nykyasetus ei ole riittävän selkeä eikä kattava. Lupamenettelyjen on oltava linjassa muun oikeudellisen puitteiston kanssa. Lippuvaltio- ja uudelleenliputusnäkökohdat otetaan tässä paremmin huomioon. Myös jäsenmaiden ja EU-tason tehtävänjakoa selvennetään. On pyrittävä välttämään hallinnollisen taakan kasvua. Erityishuomiota kiinnitetään alueellisten kalastusjärjestöjen vesialueisiin ja pienten alusten velvoitteisiin. EU:n rooli globaalina toimijana kasvaa.

ES totesi että tämä on pitkään odotettu ehdotus, hyvin tarpeellinen. Laittoman kalastuksen torjunta voi tehostua tämän kautta. Hallinnollisen taakan lisääntyminen on suuri huoli. Olisi tärkeää, että jäsenmaat voisivat jakaa oikeuksia keskenään ja myös käyttämättä jääneitä kalastusmahdollisuuksia voitaisiin hyödyntää muiden jäsenmaiden aluksilla.

MT katsoi, että lisääntyvä hallinto ei ole suhteessa hyötyihin. Vaatii vielä paljon työtä.

LV näki paljon vielä keskusteltavaa/korjattavaa: jäsenmaiden ja komission vastuusuhteet; hallinnon taakka; kilpailutilannetta ei saa vääristää jäsenmaiden tappioksi.

CY myötäili edellisiä: alueellisten kalastusjärjestöjen asema ja rooli vaatii selventävää keskustelua vielä.

LT korosti, että oikeusvarmuus tärkeä lähtökohta. Hallinnollinen ja taloudellinen rasite tuntuva. Suhteellinen vakaus tärkeä myös.

DE tarvitaan yksinkertaisempia sääntöjä, lisäbyrokratiaa on vältettävä. Suhteelliseen vakauteen ei saa puuttua.

PT lisää avoimuutta tarvitaan. Hallinnon taakka huolestuttaa. Kalastusmahdollisuuksien täysi hyödyntäminen on oltava tavoitteena.

GR Välimeren tilanne on erityinen, vaatii erityistä huomiota. Hallinnon taakka. Pienten alusten erityisasema.

SL Tärkeä keskustelu, vaatii vielä paljon työtä.

FR Tehokas laittoman kalastuksen torjunta tärkeää. Avoimuus tärkeää. Ehdotus vielä puutteellinen, ehdotetut toimenpiteet tarpeettoman raskaat. Alueellisten järjestöjen puitteissa oleva valmis säännöstö, valvonta ja menettelyt tulisi hyödyntää eikä luoda uutta byrokratiaa.

IT Hallinnon taakkaa tärkeää vähentää, yksinkertaistaa menettelyjä. Alueellisten järjestöjen järjestelmiä pitää hyödyntää, etenkin Välimerellä. Epäselvää edelleen, mikä on kumppanuussopimusten ja muiden kahdenvälisten sopimusten rooli.

CR yksinkertaistaminen tärkeää. Paljon vielä keskusteltavaa yksityiskohdissa. Välimeren näkökulma tärkeä.

PL YKP-periaatteet ohjenuorana. Yksinkertaistamista tarvitaan. Syvänmeren kalastus erityinen huoli. Toimivaltakysymyksissä myös keskusteltavaa. EU:n omia aluksia ei saa asettaa heikompaan kilpailuasemaan kuin kolmansien maiden laivasto.

AT Kestävä kalastus ja laittoman kalastuksen torjunta tärkeää koko EU:lle.

BU Mustanmeren kalastuksen erityisluonne. Tarvitaan lisää selvyyttä Välimeren/Mustanmeren tilanteen suhteen. Pienten alusten tilanne myös otettava huomioon. Hallinnon taakka huolettaa.

RO Mustanmeren kalastuksessa erityisluonne, joka on otettava huomioon asetuksessa. Myös pienimuotoisen kalastuksen näkökohdat pidettävä mielessä.

IE Soveltamisala selkeämmäksi. Hallinnon taakka huolettaa. Myös toimivaltasuhteissa hiomista.

EE Vielä paljon keskusteltavaa. Luparekisterien kustannukset ja hallinnon taakka huolestuttavat. Sanktioiden yhdenmukaisuus myös tärkeää.

SE asetuksen rooli tärkeä laittoman kalastuksen torjunnassa.

UK tukee ehdotuksen tavoitteita. Sanktioiden kaksinkertaisuus on ongelma. Transparenssi on tervetullutta. Komission toimivalta valvonnassa vaatii vielä selventämistä. Oikeusperusta on myös tärkeä keskustelunaihe.

DK esitys on tervetullut, mutta työtä on vielä, jotta asetuksesta tulee ymmärrettävä ja hallintoa vähentävä. Kilpailuetua ei tule antaa kolmasmaiden aluksille. Kalastusoikeuksien uudelleenallokointi ei saa horjuttaa suhteellista vakautta.

Komissio reagoi: yhteiset tavoitteet: LIS-torjunta, transparenssi ym. Tämän asetuksen avulla annetaan yhtäläiset mahdollisuudet eri maiden aluksille. Selkeyttäminen on komission ajatuksena. Soveltamisala ehkä vielä vaatii keskustelua. Välimeren tilanne on myös erityisen huomion kohteena. Hallinnollisen taakan vähentämien /ei-lisääminen otetaan myös komissiossa vakavasti. Komissio on kiitollinen kaikista hyvästä ehdotuksista tässä mielessä. Alueellisten järjestöjen olemassa olevat menettelyt otetaan huomioon. Tämän asetuksen myötä kestävän kalastuksen periaatteita edistetään myös EU:n ulkopuolisilla vesillä.

Puheenjohtaja pyrkii neuvoston yleisnäkemykseen pj-kaudellaan.

5. Eläinten hyvinvointi – tulevat toimet
5708/16 + COR 1

SE esitteli neljän maan (NL, DE, DK ja SE) yhteisaloitteen toiminta-alustasta, joka lisäisi tiedonvaihtoa, hyvien käytäntöjen jakamista ja edesauttaisi yhtenäisemmän toimintaympäristön aikaansaamista tuotantoeläinten hyvinvointilainsäädännössä.

Jäsenvaltiot tukivat laajasti aloitetta, ml FI. PL tiukka kanta oli, ettei tarvita uutta lainsäädäntöä. FR mukaan olisi kuitenkin pidettävä mielessä maatalouden markkinakriisi. On muistettava yksinkertaistamisaloitteet. Muistutti ulkona kasvatettavien eläinten paremmista elinolosuhteista. Lisäksi on pidettävä mielessä kansainväliset kauppaneuvottelut. Moni muu maa muistutti myös kansainvälisistä kauppaneuvotteluista ja siitä, että EU:n kovat laatustandardit eivät saa heikentää EU:n kilpailukykyä. Kuluttajien suhtautuminen eläinten hyvinvointiin on myös muistettava. Miltei jokainen valtuuskunta priorisoisi ensin nykylainsäädännön täytäntöönpanon enne uusia aloitteita. CZ piti kuljetusvaatimuksia EU:ssa liian tiukkoina.

Komissio on aloitteen takana, mutta piti nykylainsäädännön voimaansaattamista tärkeämpänä. Komission viittasi eläinten hyvinvointistrategiaan, joka olisi täytäntöön pantava vuoden 2017 loppuun mennessä. Vielä olisi saatettava loppuun kuusi erilaista toimenpidettä. Tänä vuonna valmistuu vielä kissojen ja koirien hyvinvointiselvitys. Komissaari korosti myös tiedon vaihdon merkitystä ja yleensä hyvien käytänteiden jakamista laajasti. Eläinten hyvinvoinnista järjestetään viranomaisten ja sidosryhmien välinen kokous 24.-25.2. Brysselissä.

6. Kansainvälistä maataloustuotteiden kauppaa koskevat kysymykset
5888/16

Komissaari Hogan piti Nairobissa saavutettua neuvottelutulosta hyvänä EU:n maatalouden kannalta, koska poistettavat vientituet olivat muodostuneet kauppakumppaneille tärkeämmiksi kuin EU:lle. Muiden on muutettava toimintaansa, EU:n ei tarvitse.

EU on yhä suurin maataloustuotteiden viejä, vaikka vaikeuksia on ollut maitotuotteiden, joidenkin lihojen ja hedelmien ja vihannesten osalta. Komissio pyrkii korjaamaan tilannetta menekinedistämistuen ja vienninedistämismatkojen (Kolumbia, Meksiko, Kiina, Japani, Vietnam ja Indonesia) avulla. Kauppaneuvotteluja käydään useiden maiden kanssa. WTO:lta on tulossa raportti, joka tuomitsee Venäjän asettamat elintarvikkeiden tuontikiellot perusteettomiksi. Sopimus Japanin kanssa pyritään viimeistelemään syksyllä. TTIP on yhä prioriteetti, vaikka USA:n hallinnosta on todettu ettei sopimusta saada valmiiksi presidentti Obaman kaudella. Maantieteellisiä merkintöjä ja SPS-asioita pidetään esillä. Mercosur-neuvotteluissa on sovittu vaihdettavan tarjouksia. Komissio

tekee kaikkia kauppaneuvotteluja koskevan kokonaisvaltaisen vaikutusanalyysin puolen vuoden kuluessa.

Keskustelussa useimmat jäsenmaat kiittivät komissiota ponnistuksista kauppaneuvottelujen suhteen. Erityisesti Japani ja Kiina koettiin kiinnostaviksi vientikohteiksi. Toisaalta erityisesti Mercosur-neuvotteluihin katsottiin sisältyvän riskejä. Kriittisimpiä puheenvuoroja pitivät Ranska (komissio tehnyt neuvottelutaktisen virheen antamalla liian varhain myönnytyksiä USA:lle ja Mercosur-maille) ja Puola (kauppasopimukset johtavat siihen, että tasapainoa ei voida ylläpitää EU:n markkinoilla).

Komissaari korosti vielä, ettei EU:n korkeita eläinten hyvinvointiin ja ympäristöön liittyviä standardeja uhrata TTIP-neuvotteluissa. Mercosur-neuvottelumandaatti on 15 vuoden takaa, mutta sen muuttaminen on kauppaministereiden tehtävä. USDA:n USA:lle myönteinen arvio TTIP-neuvotteluista pohjautuu kaupan täydelliseen vapauttamiseen - komission oma arvio on toisenlainen.

7. Maatalousalan pitkäaikainen tutkimusstrategia
5999/16

Komissaari Hogan kertoi, että komissio viimeistelee huhtikuussa strategia-asiakirjan, jota käsiteltiin tammikuun lopulla Brysselissä järjestetyssä konferenssissa. Tuolloin keskustelussa nousivat esiin erityisesti ilmastonmuutoksen torjunta, eläinten hyvinvointi, avoin data sekä julkisesti ja yksityisesti rahoitetun tutkimuksen suhde. Keskeinen kysymys on innovaatioiden edistäminen. Raportti toimii perustana vuosien 2018-20 Horisontti 2020 -tutkimusohjelmalle ja ohjaa myös vuoden 2020 jälkeistä tutkimusta.

Keskustelussa jäsenmaat toivottivat raportin tervetulleeksi ja korostivat kestävän ruuantuotannon tärkeyttä. Useat jäsenmaat, Suomi mukaan lukien, toivat esille metsäsektorin tutkimusta, johon tulisi panostaa. Suomi kannatti myös tutkimuksen vahvaa biotalousnäkökulmaa. Slovakia ja Unkari halusivat erityisesti Itä-Euroopan alueellisten tarpeiden huomioon ottamista.

8. Muut asiat

a) Mikrobilääkeresistenssiä käsittelevä konferenssi (Amsterdam, 9.–10. helmikuuta 2016)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Pj kiitti laajasta korkean tason osallistumisesta antibioottiresistenssiseminaariin. Amsterdamissa sovittiin 1) kehitetään yhteinen One Health -toimintasuunnitelma, 2) valmistellaan kahden- ja monenvälisiä sitoumuksia, 3) säädösten täytäntöönpanosta, 4) tarkennetaan estotoimintaa, 5) pistetään väärinkäytökset kuriin.

Komissio piti tärkeänä, että sekä maatalous että terveyssektori osallistuivat kumpikin seminaariin. Olisi luotava yksi yhtenäinen terveysfoorumi. Asian käsittely globaalisti on tärkeää ja ihmis- ja eläinsektorin on toimittava yhdessä. DK toivoo neuvoston päätelmiä kesäkuun neuvostossa ja otti esille MRSA-bakteeritaudin sioilla. Komission olisi valmisteltava yhteiset valvontasäädökset.

b) Afrikkalainen sikarutto
Puolan valtuuskunnan tiedotusasia
5664/16

PL esitteli asian ja totesi taudin leviämisen estämisen ja EU:n tuen tärkeyden erityisesti Ukrainassa. Tähän yhtyivät Baltian maat, HU, BG, RO, SK, SL, DE ja FI. Esiin tuli myös taudin levinneisyys Venäjällä ja Valko-Venäjällä.

Komissio yhtyi jäsenvaltioiden kantoihin ja on valmis tukemaan Ukrainaan ja mahdollisesti myös Moldovaa, kunhan nämä saavat taudin torjuntastrategiansa tehtyä. Sama ongelma on kuulemma myös niillä EU-mailla, joissa tautia jo on. KOM korosti myös alueellistamista ja turva-alueiden aikaansaamista, yhtenäisiä toimintatapoja. Myös kauppaongelmat on otettava huomioon. Komissio mainitsi myös ensi viikon kokouksen Tallinnassa, johon on osallistumassa joukko korkea-arvoisia henkilöitä.

c) Maito- ja sianliha-alojen vaikea tilanne

Puolan valtuuskunnan tiedotusasia
5886/16

ja

d) Markkinatilanne

Espanjan valtuuskunnan tiedotusasia
5882/16

Keskustelu maataloustuotteiden vaikeasta markkinatilanteesta käytiin neuvoston kokouksen yhteydessä järjestetyllä ministerilounaalla. Jäsenmaiden ehdotukset toimenpiteiksi kootaan helmikuun loppuun mennessä ja asiaan palataan 14.3 maatalousneuvostossa päätöksentekoa varten. Ranskan ehdotukset löytyvät asiakirjasta 5892/16.

Ennen lounaskeskustelua Puola ja Espanja esittelivät lyhyesti omaa tilannettaan. Puola vaati kriisitukea maito- ja sianlihasektoreille sekä mm. vientituen käyttöönottoa ja maitokiintiösakkojen anteeksiantamista. Espanja kiinnitti huomiota erityisesti hedelmä- ja vihannessektorin vaikeuksiin.

Suomen edustajat

MMM: ministeri Tiilikainen, ea Kataja, Artjoki, Valonen, Rönty / VNK: Timonen / EUE: Huusko-Lamponen, Heinonen, Ollila, Kytölä, Sirviö

Asiakirjat

Mainittu asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka, jaosto kalastus (EU 17)
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, EVIRA, MAVI, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, YM